

HLAS

TRENČIANSKE STANKOVCE

1. ročník

hlas.stankovce@gmail.com

september 2015

Jesenné zamyslenie

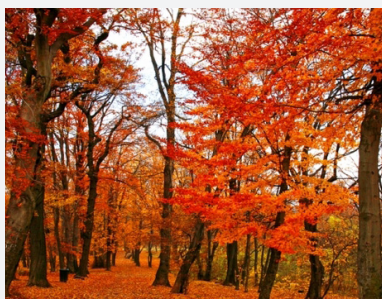
Leto je už za nami. Lístie stromov červená, žltne, hnedne. Obzrieš sa vzad, usmeješ sa. Jeseň prišla, ukončila horúce letné obdobie. No zároveň otvorila dvere s poznaním všetkej jej krásy.

Možno si povieš: „Nemám rád toto ročné obdobie“. Je melancholické, sychravé, skoro tma. Ale po každom daždi vyjde slnko. Jeseň je jedinečná. Pavučinky sa v odleskoch lúčov lepia na tvár, keď sa prechádzaš farebnou prírodou. Žasneš nad darmi, ktoré dáva. Tu dubák pod stromom, tu zasa šípka prekypuje červenosťou. Babkina hruška a jablň má tie najlepšie plody a to sladké hrozno...

Jeseň prináša aj viac času. Čas na dobrú knihu, svoje záľuby, rozhovor s rodinou a kamarátmi. Odychová prechádzka alebo „opekačka“ v lese je balzam na telo aj dušu. Z jesenného slniečka naberieš pozitívnu energiu. Viac vnímaš jeho teplo, i keď severný vietor sa vie už oprieť. Pod dekou a s dobrým burčiakom z jarmoku si užívaš podvečer s tými, s ktorými sa cítiš dobre.

Toto obdobie je spojené aj so spomienkou na tých, čo už medzi nami nie sú. Preto si váž, ak máš ešte možnosť objasniť svojich blízkych. Najlepšie - urob tak hneď.

Monika Pevná

Stankovce očami seniorov

V minulom čísle sme dali priestor na vyjadrenie názorov žiakom školy. V tomto vydaní sme sa rozhodli dať priestor na vyjadrenie názorov a postojov k vývoju Trenčianskych Stankoviec starším spoluobčanom, dôchodcom, ktorí spojili svoj život s obcou, ba častokrát ovplyvňovali svojim konaním život v nej.

Oslovili sme viacerých starších spoluobčanov. Sú to ľudia, ktorí už prekročili vek 70 ale i 80 rokov života. Povedali nám svoj názor na viaceré otázky. Nie všetci súhlasili, aby sme zverejnili ich mená, čo rešpektujeme. No v názoroch na vývoj v obci sa väčšinou zhodli.

Na otázku – aký je pohľad seniora na život v obci, ako sa im pozdáva jej vývoj, by sme za všetkých citovali pani **Editu Majerčíkovú**: „Život v obci nepochybne napreduje. A to je podľa mňa správna cesta.“ Podobné vyjadrenie mal aj pán **Pavol Beňovič**: „Súčasný život obce sa podľa môjho názoru vyvíja pozitívnym smerom.“

No niektorí z našich seniorov sa vyjadrili k téme v širších súvislostiach, napríklad pán **Vladimír Kubáň**: „Bol som pri vzniku OPS v Trenčianskych Stankovciach a bol som jedným z jej prvých zamestnancov. Dlhé roky som pracoval pre obec. Môj „podpis“ je na mnohých stavbách a vidím, ako sa obec rozvíja. Súčasný riadenie obce sa mi páči, ale ľudia už nevedia byť skromní. Z toho vzniká veľa problémov.“

K témam, ktoré poslednou dobou hýbu našou obcou sa vedľa vyjadriť úplne konkrétne a neboja sa povedať čo sa im nepáči. **Pavol Beňovič** povedal: „Urýchlene treba dokončiť kanalizáciu, ktorá mešká. Rovnako treba opraviť chodníky, hlavne okolo hlavných ciest. Vadí mi neporiadok pri zberných kontajneroch a smetné koše na chodníkoch.“ S týmto súhlasili úplne všetci oslovení – napríklad **Vladimír Kubáň**: „Chcem pripomenúť neporiadok okolo kontajnerov, hlavne poroztíkané sklo. Nepôsobí to pekne, malo by sa to riešiť.“

Seniori nejdennokrát pripomenuli, že s vývojom obce úzko súvisí aj vývoj v medziľudských vzťahoch. Podľa ich názoru sa vytráca úcta človeka k človeku, každý hľadá iba na seba. Mnohí ľudia sa uzatvárajú do akýchsi „klietok“ za vysoké ploty, akosi sa stráca družnosť a pestrosť života na dedine.

Samozrejme, zaujímalo nás aj to – čo najviac chýba dôchodcom v našej obci, v čom by mohli ostatní pomôcť. Starším občanom chýba dom dôchodcov, lepšia sociálna starostlivosť.

Pani **Edita Majerčíková** to povedala úplne presne: „V súčasnosti chýba v našej obci zariadenie, v ktorom by spokojne mohli dožiť naši starí a chorí spoluobčania, o ktorých sa nedokážu alebo nemôžu pre rôzne príčiny postarať ich príbuzní.“

Vyjadrili sa aj k množstvu konkrétnych vecí zo života dediny, či k práci vedenia obce, či k životu spoločenských organizácií, z ktorých mnohé by bez aktívneho prístupu seniorov už možno zanikli. Napriek tomu si myslí **Pavol Beňovič**: „Podpora organizácií je zo strany vedenia obce na slušnej úrovni.“

„Dôležité informácie pre občanov oznamovať v obecnom rozhlase počas dňa vždy v tú istú hodinu a vždy zahrať tú istú hudobnú zvučku (nemalo by sa to týkať rôzneho drobného predaja),“ povedala **Edita Majerčíková**. To je tiež jedna z množstva konkrétnych pripomienok, ktoré v rozhovoroch zazneli.

Môžem povedať za ostatných kolegov, že sme boli vďační za každé slovo či vetu od našich seniorov. Ich názory si zaslúžia pozornosť. Treba im načúvať a možno my ostatní prideme na to, ako veľmi potrebujeme poznať ich postoje. Tie sú mnohokrát veľavravné.

Za všetkých by som spomenul slová **Pavla Beňoviča**: „Cez všetko som hrdý, že som občanom tejto obce!“

Za kolektív redakcie HLASu spracoval **Dušan Pevný**

AKTUÁLNA TÉMA

Kanalizácia v obci – pokračovanie z minulého čísla

Projekt rozšírenia kanalizácie obce Trenčianske Stankovce rieši odvedenie splaškových vôd kanalizačnými zberačmi gravitačným a tlakovým potrubím do rekonštruovanej ČOV. Súčasťou výstavby uličných stôk je aj vybudovanie prípojky po hranicu pozemku majiteľa (väčšinou oplotenie nehnuteľnosti).

Už v predchádzajúcom čísle sme rozobrali túto tému z pohľadu bežného občana a jeho starostí či povinností s napojením sa na verejnú sieť. Zároveň i s obavou o včasné dokončenie diela, či jeho spustenie do prevádzky. Predpokladali sme tiež, že dokončenie bude mať vplyv na bežnú cestnú premávku.

V súvislosti s projektom rozšírenia kanalizácie v obci sme oslovili starostu obce Trenčianske Stankovce **Martina Markecha, JUDr.**, ktorý odpovedal na naše otázky:

1. Podľa harmonogramu prác vypracovaných zhotoviteľom bol termín ukončenia prác na kanalizácii v našej obci 31.5.2015. Termín ukončenia všetkých prác v rámci projektu (do 15.9.2015) je tiež za nami. Má obec od investora alebo zhotoviteľa informácie o splnení, prípadne posune termínu realizácie?

„Dňa 22.7.2015 mi bol doručený aktualizovaný harmonogram prác, podľa ktorého by malo dôjsť k odovzdaniu stavby realizátorom stavby spoločnosťou **COMBIN Banská Štiavnica, s.r.o.** v termíne od 2.11.2015 do 16.11.2015. Následne by malo prebehnúť kolaudačné konanie.“

2. Kanalizačné stoky a prípojky v podstatnej časti miestnych komunikácií sú už zrealizované. Práce sa realizujú v telese regionálnej cesty II/507 a III/50718. Nakoľko trasa kanalizácie je navrhnutá v zmysle požiadaviek správcu komunikácie v osi jazdného pruhu, aké obmedzenia v doprave sa dotknú obyvateľov obce (prejazd na semafory, obchádzkové trasy – časový predpoklad)?

„Podľa informácií, ktoré mám k dispozícii v prípade výstavby kanalizácie v telese cesty II/507 a III/50718 bude dočasne uzavretý jeden jazdný pruh, pričom premávka bude usmernená do voľného jazdného pruhu prenosným dopravným značením a bude vedená striedavo obojsmerne. V zákrutách bude premávka riadená semaforom, v ostatných miestach povereným zamestnancom realizátora stavby. Termín ukončenia prác na štátnej ceste nepoznám, závisí to od viacerých faktorov (počasie, počet nasadených pracovných skupín realizátora stavby a pod.).“

3. V obci sa v posledných rokoch zrealizovali úpravy miestnych komunikácií v rámci projektov z EÚ ako i z rozpočtu obce. Vybudovaním kanalizačnej siete sú niektoré miestne komunikácie v lepšom stave ako pred kanalizáciou. Napriek tomu bude pomerne silný tlak občanov na rekonštrukcie miestnych komunikácií. Aký postup zvolí obec pri realizácii ich opráv v najbližších rokoch?

„Na obecnom úrade už v súčasnosti evidujeme žiadosti občanov o rekonštrukcie miestnych komunikácií, čiže ten tlak tu už je. Mojou predstavou je, aby po ukončení všetkých prác spoločnosťou **COMBIN Banská Štiavnica, s.r.o.**, bola vytvorená osobitná komisia, ktorej členovia si prejdú všetky miestne komunikácie a zhodnotia nutnosť ich opráv a určia poradie, v akom sa budú rekonštruovať. Samozrejme mám záujem, aby sa miestne komunikácie postupne rekonštruovali a zvyšoval sa tak komfort života občanov, treba si však uvedomiť, že rekonštrukcia každej komunikácie je vysoko nákladná záležitosť, a preto rekonštrukcie budú prebiehať postupne v závislosti od finančných možností obce.“

4. Aké opatrenia pripravuje obec k maximálnemu zabezpečeniu pripojenia občanov na vybudovanú kanalizáciu?

„V prvom rade je potrebné uviesť, že podľa **§ 23 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z. z. vlastníka stavby alebo vlastníka pozemku je povinný pripojiť stavbu alebo pozemok, kde vznikajú odpadové vody, na verejnú kanalizáciu a splniť technické podmienky týkajúce sa najmä miesta a spôsobu pripojenia na verejnú kanalizáciu a uzatvoriť zmluvu o pripojení s vlastníkom verejnej kanalizácie, ak v obci, na ktorej území sa stavba alebo pozemok nachádza, je zriadená a vlastník stavby alebo vlastník pozemku nemá povolenie príslušného orgánu štátnej vodnej správy na iný spôsob nakladania s odpadovými vodami. Podľa **§ 36 ods. 2 Vodného zákona** komunálne odpadové vody, ktoré vznikajú v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov, sa musia odvádzať a prejsť čistením len verejnou kanalizáciou. Tam, kde výstavba verejnej kanalizácie nepredstavuje prínos pre životné prostredie alebo vyžaduje neprimerane vysoké náklady, možno použiť individuálne systémy alebo iné primerané systémy, ktorými sa dosiahne rovnaká úroveň ochrany životného prostredia ako pri odvádzaní odpadových vôd verejnou kanalizáciou. Takýmito systémami sú najmä vodotesné žumpy alebo malé čistiarne odpadových vôd.“**

V druhom rade predpokladám, že obec po skolaudovaní kanalizácie v obci pristúpi k zvýšeniu poplatku za vývoz a zneškodnenie odpadových vôd na ČOV. Okrem toho bude obec apelovať na občanov, aby sa na verejnú kanalizáciu pripojili a uzatvorili zmluvu o pripojení so spoločnosťou **TVK, a.s.**“

spracoval **Jozef Kadák**

OTÁZKA POSLANCOVI

O životné prostredie sa podstatná časť obyvateľov začne zaujímať až v prípade, keď sa cítia v ohrození, resp. keď majú pocit, že sa im zhoršuje doterajší stav. Príkladov je veľa. O čistotu a poriadok verejných priestorov v obci sa prioritne má starať OPS.

Spýtali sme sa poslanca **Jaroslava Križana, Bc.**, na jeho názor k tejto problematike:

1. Je starostlivosť o poriadok a čistotu v obci dostatočná?

„Starostlivosť je podľa možnosti nášho Obecného podniku služieb. Za čistotu verejného priestranstva, údržbu a ochranu verejnej zelene zodpovedá obec.“

2. Aký podiel na udržiavaní poriadku a čistoty majú obyvatelia obce?

„Čistota obce a jej okolia, jej vzhľad a udržiavanie verejného poriadku je v záujme všetkých obyvateľov obce. K tomu musia výrazným spôsobom sami prispieť svojim správaním, tým že nebudú ničieť majetok a zariadenia obce, ktoré sú majetkom všetkých obyvateľov a znečisťovať verejné priestranstvá.“

3. Čo je možné v danej veci zlepšiť?

„Obyvatelia obce, fyzické či právnické osoby by sa mali starať o estetiku a vzhľad nimi užívaných objektov, neznepríjemňovať obytné a životné prostredie spoluobčanov nadmerným hlukom, prachom, nezriaďovať nepovolené skládky, s tým súvisí dôslednejšie triedenie odpadu a udržiavanie čistoty vodných tokov.“

NÁZORY

Nielen Rákocziho studňa

Naša obec Trenčianske Stankovce nemá veľa pamätihodností a turistických zaujímavostí. Aj to, čo máme, je pre mnohých ľudí, bohužiaľ aj našich spoluobčanov, prinajlepšom iba spoločenským názvom, ktorý im nič viac nehovorí. A to nie je dobrý stav.

Na poslednom **Obecnom zastupiteľstve** som podal návrh, aby naša Obec pripravila podklady pre projekt, ktorý by sa venoval všetkým zásadným pamiatkam a zaujímavostiam obce. Máme v chotári obce vresovisko, Rákocziho studňu, pozostatky lesnej železnice, zvoničky, hrob Lipského, sochu sv. Jána Nepomuckého a možno ďalšie zaujímavé miesta, ktoré je treba zviditeľniť.

Navrhol som začať projektom vyčistenia, záchrany a zvýraznenia v teréne lokality **Rákocziho studne** v malostankovskom chotári. Postupne by sme pridali ďalšie. Nie sú to veľké investície. Zachováme však časť dejín a tradícií tejto obce.

Zároveň som podal návrh, aby boli všetky tieto pozoruhodnosti zamerané v GPS systéme. Potom na webovej stránke obce, v rámci mapky nášho chotára, zvýraznené včítane ich súradníc. Každý turista či občan si ich vie následne vyhľadať.

A prečo začať Rákocziho studňou? Jednak sa na ňu pýta aj to malé percento turistov, čo navštívia našu obec, rovnako je ako jedna z mála popísaná na webových portáloch. No najmä, možno je už v takom stave, že každý ďalší tok času môže byť pre túto pamätihodnosť či raritu zničujúci.

Neskôr by mohli mať žiaci školy v rámci dejepisu či vychádzok možnosť prejsť tieto lokality. Vznikol by takto vlastne nielen fyzický, ale aj virtuálny chodník poznania pamiatok a zaujímavostí obce. A to je, si myslím, pre zachovanie hrdosti na dejiny Trenčianskych Stankoviec pre mladšie generácie i súčasníkov, veľmi potrebné.

Dušan Pevný

MLADÉ TALENTY

S odvahou v srdci

Pokračujeme v predstavovaní mladých športových talentov, ktoré prezentujú našu obec v širokom okolí, ba dokonca i v medzinárodnom meradle. Jeden z takýchto mladých ľudí je aj chlapec, ktorý si zamiloval motoristický šport, konkrétne motocross.

Jeho meno je **Denis Poláš** a má osemnásť rokov. Motocrossu sa venuje od svojich štyroch rokov, kedy mu otec kúpil motorku, na ktorej sa najskôr vozil iba tak, len po lúkach. Neskôr mu otec kúpil KTM 50, na ktorej od svojich piatich rokov začal aj pretekať. Zúčastňoval sa pretekov na Slovensku, potom postúpil do vyššej kuby MX 85. Bol aj na Majstrovstvách Európy v Dánsku a Rumunsku. V tejto kategórii sa stal **Medzinárodným majstrom Slovenska** v rokoch 2010 a 2012. Vyhrál aj na Majstrovstvách Európy vo Veľkých Uherciach.

Potom prestúpil opäť do vyššej kategórie, na KTM 125. V nej pokračoval v sérii dobrých výsledkov a stal sa opäť Medzinárodným majstrom Slovenska v rokoch 2013 a 2014. V týchto rokoch štartoval aj na Majstrovstvách sveta vo svojej kategórii.

V tejto sezóne zmenil motorku, štartuje na KTM 250 v kategórii MX2, kde bol aktuálne v priebežnom hodnotení na 2. mieste. Potom si však zranil na tréningu koleno a musel vynechať závody.

Denis, pamätáš si na prvé umiestnenie na stupni víťazov?

„Na prvé umiestnenie si moc nepamätám, keďže som mal asi tak 6 rokov ešte v kuby MX50 na trati v Šenkviaciach a bolo to 2. miesto. Ten rok som skončil aj ako vicemajster Slovenska v tejto kategórii.“

Kedy prišlo tvoje prvé víťazstvo?

„Prvé víťazstvo bolo o rok neskôr v tej istej kategórii na trati vo Veľkých Uherciach. Tú sezónu som viackrát vyhral, vďaka čomu som bojoval o titul majstra Slovenska. S najväčším konkurentom som mal rovnaký počet bodov a aj rovnaký počet víťazstiev. Preto rozhodovala posledná jazda v sezóne. Mal som vtedy smolu a dostal som defekt, a to ma odsunulo na druhé miesto v sezóne.“

A čo tak skúsiť rallye DAKAR, trúfol by si si?

„Nad Dakarom som ešte nepremýšľal, chce to viac skúseností a aj financií. So slovenským účastníkom Štefanom Svitkom som sa niekoľkokrát stretol na motocrossových tratiach, kde som ho viackrát porazil, ale DAKAR je o niečo inom.“

Záverečné slová talentovaného **Denisa Poláša**: „Chcel by som sa aj touto cestou poďakovať rodine, trénerovi a sponzorom za podporu a spoluprácu.“

Tomáš Sliva

ZAUJÍMAVOSTI

Bol Juraj Jánošík v Rozvadzoch?

V mesiaci august uplynulo 307 rokov od najväčšej bitky, aká sa kedy v minulosti uskutočnila v blízkosti našich obcí. Bitka pri Trenčíne alebo bitka pri Trenčianskej Turnej bolo bojové stretnutie armád Františka II. Rákocziho s cisárskou armádou pod vedením generála Siegberta Heistera 3. augusta 1708.

Najintenzívnejšie boje prebiehali v severnej časti Hámrov (dnes časť Trenčianskej Turnej), ale celé bojisko sa nachádzalo medzi obcami Soblahov, Mníchova Lehota a Trenčianska Turná, ako aj v priestoroch trenčianskeho chotára. Priebeh bitky podrobne opisuje náš rodák **Doc. RNDr. Peter Chrastina, PhD.** vo svojom diele **Vojenské a geografické aspekty bitky pri Hámroch...**

A čo spoločné s Jánošíkom?

Juraj Jánošík bol priamym účastníkom tejto bitky. Je zapísaný v súpise povstaleckého vojska z Trenčianskej stolice z 2. decembra 1707, ktorý vyhotovil Viliam Vinkler (veliteľ povstaleckého pešieho pluku v Trenčianskej stolici) na príkaz hlavného veliteľa **Bercsényiho**. Zverbovať sa dal pravdepodobne v čase, keď plukovník Vinkler hľadal dobrovoľníkov k strážnym oddielom na hrady v okolí Žiliny.

Juraj Jánošík bol pešiakom pod hlavným veliteľom Bercsényim, takže mohol bojovať buď na ľavom krídle kuruckého vojska v zadnom voji alebo bol na pokyn samotného Bercsényiho odvelený do Rozvázdz v niekoľko stočlennej skupine vedenej Urbanom Czelderom, aby strážiла prístupovú cestu do Trenčína a včas oznámila príchod cisárskych síl. Prvý stret nepriateľských vojsk prebehol na úsvite pri Rozvadzoch, keď predsunuté cisárske oddiely narazili na Czelderových kurucov. Tí začali paľbu a tým upozornili Rákocziho tábor na blížiaci sa nebezpečenstvo. Umožnili mu tak včasné zoradenie bojových línií pri Hámroch. Samotná bitka začala asi o 9. hodine a trvala veľmi krátko - o 11. hodine bola bitka ukončená. Cisárske vojsko v sile 8 000 mužov porazilo omnoho početnejšiu kuruckú armádu v sile 15 000 mužov.

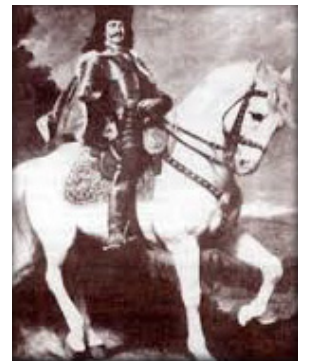
O takúto rýchlu porážku sa svojou mierou pričínala aj nasledovná udalosť. Knieža **František II. Rákoczi** sa osobnou prítomnosťou na najohrozenejšom mieste chcel ešte pokúsiť zastaviť kurucký ústup a zvrátiť tak výsledok bitky. Pri preskakovaní jednej z priekop však jeho kôň zakopal a padol. Zranený Rákoczi zostal ležať v bezvedomí a pred zajatím ho zachránila iba udatnosť jeho telesnej stráže. Vložili ho na koňa a odviezli do blízkeho lesa a ošetrili pri studničke v **malostankovskom chotári**, ktorá sa dodnes volá **Rákocziho studňa**.

Medzi kurucmi sa rozšírila správa, že Rákoczi padol. Táto zvesť dovŕšila zmätok, ktorý vládol v kuruckom vojsku. Bojové šíky sa začali rozpadáť, celé oddiely a pluky sa dali na útek. Pri Trenčianskej Turnej bola porazená najkvalitnejšia kurucká armáda. Jej budovaniu venoval Rákoczi veľkú pozornosť. Zahynulo tu asi 3 000 kuruckých vojakov a okolo 400 vojakov spolu s 25 dôstojníkmi padlo do zajatia.

Juraj Jánošík padol pravdepodobne spolu s ďalšími 500 kurucmi do zajatia. Keďže v **Terchovej** bol známe, že vojenčil, tak ho jeho zemepán **Johann Jakob Löwenburg** povolal do vojenskej služby, tentoraz na strane cisárskych vojsk. Už ako labanc (člen cisárskej armády), predsa len s pochybnou minulosťou, sa stal členom záložného oddielu na Bytčianskom zámku. Strážil tam uväzneného zbojníckeho kapitána **Tomáša Uhorčíka**. Je pravdepodobné, že na jeseň roku 1710 mu pomohol ujsť. O mesiac neskôr bol uvoľnený z vojenskej služby a vrátil sa do Terchovej. Po stretnutí s Uhorčíkom v septembri v roku 1711 sa stal členom a neskôr aj vodcom družiny. Jánošíkova zbojnícka kariéra trvala len krátko od septembra 1711 do februára 1713 kedy ho chytili.

Tolko teda o bitke pri Trenčíne a o Jurajovi Jánošíkovi. Pri študovaní histórie naďabíme na rôzne zaujímavosti a vynoria sa rôzne otázky. Niektoré som si položil aj ja a pokúsil som sa na najsť odpoveď.

Vendelín Sedláček

STALO SA

Bobor pod mostom

Bobor vodný je najväčší európsky hlodavec a jeho život je úzko spätý s vodou. Z hľadiska výživy je čistý vegetarián. Počas jarných a letných mesiacov prevažuje vodná a brehová vegetácia. Nepohrdne ani poľnohospodárskymi kultúrami – kukuricou, repou. V zimných mesiacoch je to hlavne kôra mäkkých drevín a vetvičky stromov.

Bobry boli na našom území vyhubené v polovici minulého storočia. V súčasnosti žijú už na viacerých miestach Slovenska.

Už dlhšie sú známe informácie o ich výskyte v lokalite Bodovského rybníka. Vidieť však živého bobra v našej obci bolo prekvapením pre viacerých jej obyvateľov. Za svoje prechodné stanovisko, skôr ležovisko si vybral breh pod posledným mostom v časti obce Rozvadze. Nevieme, či to bol jedinec, ktorý hľadal partnera a lokalitu na usídlenie, alebo chorý jedinec, ktorý sa zatúlal až do obce. Svojou veľkosťou vzbudzoval rešpekt, preto ho bolo možné sledovať iba z dostatočnej vzdialenosti. Pôsoobil skôr ospalo, sem - tam ukázal svoje ostré hryzáky.

Táto nevhedná udalosť sa stala dňa 4. septembra 2015 v podvečerných hodinách. Nasledujúce ráno ako i ďalšie dni sa bobor na svojom ležovisku už neobjavil. Budeme naďalej sledovať brehy potoka i chotár okolo, či sa bobor opäť vráti.

Jozef Kadák

ROZHOVOR

Nad knihou Otcovské rany – rozhovor s autorom

Juraj Sedláček, katolícky kňaz, rodák z Rozvázdz, pôsobiaci v Univerzitnom pastoračnom centre v Trenčíne sa venuje okrem samotnej pastoračnej činnosti medzi mladými ľuďmi aj písaniu kníh. Práve časté stretávanie sa s mladými, spoznávanie ich životných postojov a problémov, dalo vzniknúť už druhej knižnej publikácii, venujúcej sa špecifickému problému mladých – otcovstvu.

Dňa 29.5.2015 sa v Krajskej knižnici v Trenčíne konala za prítomnosti viacerých vzácnych ľudí prezentácia novej Jurajovej knihy pod názvom **Otcovské rany**. Pri tejto príležitosti sme autorovi položili pár otázok:

1. Mohol by si nám v krátkosti predstaviť svoju novú knihu?

„Kniha *Otcovské rany* je voľným pokračovaním mojej prvotiny, upraveného vydania mojej dizertačnej práce s názvom *Otcovstvo: problém alebo výzva?* Podtitulom novej knihy je väzba *Otcovské rany: štrnásť skutočných príbehov o tom, ako a prečo bolia (O identite muža s ranami)*. Má tri časti. Prvá hľadá odpoveď na otázku, prečo bolia otcovské rany. Východiskom v hľadaní je otec a syn ako najkrajší biblický, ale najproblémovnejší rodinný vzťah. Okrem synovskej bolesti a opustenosti je to aj pohľad na utrpenie a ničotu Boha a jeho Syna, Krista. Jadrom knihy je druhá kapitola. Ide o štrnásť prípadových štúdií, skutočných rozhovorov, veľmi otvorených a úprimných výpovedí a príbehov slovenských mladých mužov z problémových rodinných prostredí (syn slobodnej matky, otec alkoholik, otec tyran, neprítomný otec, otec gambler, otec s nemanželským vzťahom, otec a otčim, otec, ktorý vyhodil syna z domu, samovražda otca a ďalšie). V tretej kapitole nájde čitateľ odpoveď na otázku, ako otcovské rany bolia. V zozname takmer 70-tich kategórií, ktoré vyplynuli z konkrétnych kazuistik, je možné detailnejšie vidieť spôsoby a prejavy rodinných zranení a ich následkov, ktoré však nemusia byť nutne iba negatívne.“

2. Ako si prišiel na myšlienku koncipovať knihu zo skutočných príbehov mladých ľudí?

„Milovať a mať rád sa nedá naučiť zo slovníka cudzích slov. Príbehy, to je sám život. A veľa vecí v duši človeka nie je merateľných. Svätý pápež Ján XXIII., ktorého citujem na s. 315 hovorí: „Zabudol som mnoho z toho, čo som čítal v knihách, ale veľmi dobre si pamätám, čo som sa naučil od rodičov a starých ľudí.“ Takými sú stopy našich najbližších. Skutočný príbeh, osobná výpoveď o týchto najbližších a vzťahoch s nimi je preto niečo veľmi silné, osobné, pravdivé a autentické.“

3. V knihe sa dotýkaš ťažkej témy výchovy mladých ľudí, naplnenia alebo tiež nenaplnenia otcovstva. Bolo ťažké nájsť osoby, ktoré sa zdôverili so svojimi životnými príbehmi?

„Moje niekoľkoročné pôsobenie v univerzitnej pastorácii medzi mladými ľuďmi, prednášky a prezentácie takmer vo všetkých deťoch Univerzitných pastoračných centrách na Slovensku a na ďalších fórach, mi umožnili stretnúť a vypočuť veľmi veľa mladých zranených ľudí. Keď som niektorých z nich spätne oslovil s prosbou anonymne pomôcť svojou výpoveďou druhým, neváhali. Boli to mladí muži, vnímali to ako výzvu a zároveň gesto mojej veľkej dôvery voči nim. Niektoré tematické kazuistiky som aj vedome dohľadal: spoznal som sa s človekom s určitým špecifickým príbehom a neskôr (nikdy nie na prvom, ani druhom stretnutí) som mu položil otázku, či by nechcel pomôcť v tejto veci budúcim mladým s podobnými problémami - aby tak čitatelia zistili, že vo svojej tme a bolesti nie sú prví, ani opustení, ani sami.“

4. Pri písaní knihy si nazrel do duší viacerých mladých. Akí sú súčasní mladí ľudia? Nemal si momenty, keď by si radšej „zutekal“ od tejto práce, alebo naopak, boli chvíle, ktoré ťa nabili novou energiou?

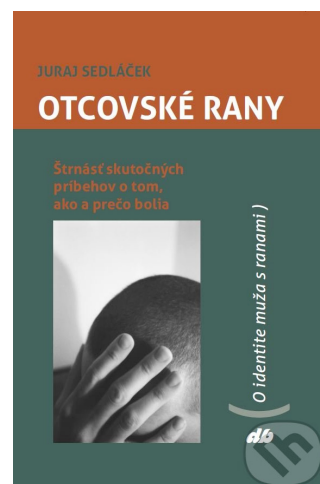
„Vstúpiť do prípadových štúdií bolo treba naplno a autenticky a to aj z mojej strany. Niektoré momenty, a to nielen pri rozhovoroch, ale aj pri následnom analyzovaní a spracovávaní sa ukázali ako dojemné, ale aj náročné, niektoré dokonca traumaticky ťažké (napr. rozhovor so synom, ktorého otec utýral do kómy). Gestá otvorenosti respondentov, ich dôvera a životné príbehy ma privádzali k modlitbe a do internátnej kaplnky, mnohé sa stali veľkým povzbudením na mojej osobnej ceste. Ich zranenia a bolesť som však neniesol ja, ale Ježiš Kristus. Na mladého človeka a na to, aký je, som sa tiež naučil pozeráť cez optiku lásky, prijatia a pozornosti najbližších, ktorej sa im viac, menej, alebo vôbec dostalo. Čo pozitívne to ich životom prinieslo alebo zobralo, o tom je táto kniha.“

5. Čo pripravuješ v budúcnosti? Máš už v hlave myšlienku na novú knihu a budeš pokračovať v tejto tematike?

„Bola to náročná trojročná cesta (knihy má 357 strán), po ktorej potrebujem oddych a istý časový odstup. Priznám sa však, o čom momentálne uvažujem: Ako a kde sa rodí identita muža, a ako modlitba formuje jeho maskulinitu (napr. zbavuje muža zlej časti agresivity).“

6. Kde je možné knihu zakúpiť, prípadne objednať?

„V Trenčíne na Mierovom námestí v predajni Spolku sv. Vojtecha a tiež prostredníctvom internetových portálov www.donbosco.sk a www.martinus.sk.“

VŠIMLI SME SI

Nový objekt za „Belovcom“

Určite si každý z vás všimol nový objekt za starou budovou „Belovca“. Nie všetci však vedia, kde sa „Belovec“ nachádza. Je to staré nákupné centrum v srdci našej obce, v časti Malé Stankovce, kde v minulosti sídlila stankovská pošta, potraviny sú tam od nepamäti a hostinec už zažil veľmi veľa pesničiek, v minulosti sa v ňom dokonca chutne varilo. Neodmysliteľnou postavou tejto ustanovizne bola roky pani Brigita Benkovská, rodená obchodníčka, pôvodná spoluzajmateľka objektu.

Na spresnenie informácií, čo v novom objekte „Belovca“ bude, čo so starým objektom, som sa spýtala najkompetentnejšej osoby – pána Miroslava Láhkeho:

1. Čo všetko sa v novom objekte bude nachádzať? Nahradí novostavba starú budovu „Belovca“?

„Na novej budove, zatiaľ ešte čiastočne skrytej za starým známym „Belovcom“, naozaj prebiehajú finálne úpravy pred jej otvorením. Pozostáva z troch veľkých sektorových častí – zo suterénu, prízemí a prvého poschodia. V najnižšej časti sa okrem skladových priestorov a sociálnych zariadení bude neskôr nachádzať malá pekáreň, na prízemí predajňa potravín a reštaurácia s kuchyňou. Na prvom poschodí spoločenská miestnosť spolu s ďalšími priestormi so všestrannými možnosťami ich využitia. Táto novostavba by mala v postupných krokoch nahradiť starú budovu – dalo by sa to označiť ako generačné striedanie – starý „Belovec“ nahradí „Belovec“ nový – polyfunkčný, spĺňajúci potreby ľudí v 21. storočí.“

2. Kedy sa občania môžu tešiť z nových priestorov? Sú v objekte určené miesta na prenájom?

„Otváranie objektu by malo prebiehať postupne – začať by sme chceli s predajňou potravín – v ideálnom prípade bude otvorená do konca roka a nasledovať by ju mali ostatné časti, ktoré som už spomínal. V niekoľkých krokoch bude následne stará budova postupne asanovaná. Miestnosti na prvom poschodí po ich dokončení pravdepodobne ponúkneme verejnosti na prenájom.“

3. Ako to vidíte s parkovaním?

„Postupná likvidácia starého „Belovca“ naznačuje, že práve v tejto časti sa bude nachádzať rozsiahle parkovisko s dostatočným počtom parkovacích miest. Takže nám zostáva len dúfať, že v medzigeneračnom striedaní starého a nového „Belovca“ pôjde všetko podľa plánu k všeobecnej spokojnosti obyvateľov našej obce.“

Monika Pevná

ŠPORTOVÉ UDALOSTI

Návrat k pohárovému zápasu s Myjavou

Máloktorá obec na Slovensku a máloktorý obecný futbalový klub sa môžu pochváliť tým, že na svojom štadióne privítali v súťažnom zápase klub z najvyššej slovenskej súťaže, dokonca 2 krát, ako sa to podarilo OŠK Trenčianske Stankovce. Určite si ešte mnohí naši občania dobre pamätajú na už historický zápas 2. kola Slovenského pohára so Slovanom Bratislava, ktorý sa odohral 16.9.2008. Situácia sa zopakovala 12.8.2015, kedy sme v 2. kole Slovnaft Cupu privítali opäť prvoligové mužstvo - Spartak Myjava. Zápas si prišlo pozrieť viac ako 700 divákov z obce a blízkeho okolia. Výsledok aj priebeh je známy, nebudeme sa preto k nemu vracieť. Skôr si v tomto článku priblížime zákulisie zápasu a čo všetko mu predchádzalo.

Aby sa takýto zápas mohol uskutočniť, museli sme najskôr naše mužstvo prihlásiť do súťaže **Slovnaft Cup** a potom dúfať, že žreb bude pre nás priaznivý. To sa aj stalo a v 2. kole sa mal našim súperom stať prvoligový **Spartak Myjava**. Podmienkou však bolo, aby sme sa do 2. kola prebojovali. To bola úloha pre hráčov. Podarilo sa po dramatickom priebehu v zápase vo **Zvončine** (25.07.). Po penaltovej prestrelke bolo jasné, že Spartak Myjava bude cestovať na zápas do Trenčianskych Stankoviec. Tak nastala práca pre **Výkonný výbor OŠK**: pripraviť zápas na patričnej úrovni a dodržať podmienky stanovené v **Súťažnom poriadku**.

Pretože termín zápasu sa blížil, bolo treba konať urýchlene. Veľmi dôležité bolo informovať verejnosť cez webovú stránku klubu, oznamom v **Trenčianskych novinách**, či cez obecný rozhlas.

Najdôležitejšia bola príprava hracej plochy, umiestnenie vlajok a reklamných pútačov. Pre divákov bolo nutné zabezpečiť lavice na sedenie okolo postranných čiar.

Veľa práce bolo aj v deň zápasu a niektorí z poriadateľov si v snahe pomôcť, zobrali na tento zápas dovolenku. Všetko bolo zabezpečené vo vysokom štandarde, rozhodne vo väčšom rozsahu ako pri riadnom majstrovskom zápase. Zápas bol nakoniec po športovej, spoločenskej a organizačnej stránke delegovanými osobami a funkcionármi **Slovenského futbalového zväzu** hodnotený veľmi pozitívne.

Hráči sa zhodli: „Zápas pre nás veľa znamenal. Bola to neoceniteľná skúsenosť a zároveň aj odmena pre nás, že sme si mohli zahrať proti veľmi kvalitnému súperovi.“

Zápas po organizačnej stránke pripravilo a zabezpečovalo veľa funkcionárov a dobrovoľníkov. Prácu vykonávali ochotne, počas svojho voľného času a bez nároku na odmenu. Vďaka patrí celému organizačnému štábu.

Štefan Šmatlák

Z DEJÍN OBCE

História hasičského zboru v obci

V tomto roku si naša obec Trenčianske Stankovce pripomenula okrúhle 130. výročie založenia hasičského zboru. Dôležitosť tradície a potreby fungovania tejto organizácie v obci a pre našich občanov je nenahraditeľná. Vychádzajúc zo zachovaných ústnych i písomných prameňov, rád by som vás v skratke oboznámil s históriou dobrovoľného hasičského zboru, ktorá sa datuje v Stankovciach od roku 1885.

V priestoroch dolného konca v časti obce **Veľké Stankovce** bol obecný pozemok, zvaný „depo“. Tu si hasiči postavili tzv. „strekáreň“, kde bolo umiestnené všetko hasičské náradie. Štvorkolesová striekačka, požiarne hadice, ktoré boli na koncoch opatrené mosadzným „šróbením“ a jedným mosadzným piskorom, prúdnice, trhacie háky a iné. Na ťahanie ručných striekačiek bolo potrebných veľa ľudí, v prípade hasenia boli na to určení občania. Prvým jeho veliteľom bol **Jozef Lorenc**.

Pred prvou svetovou vojnou v našich obciach rozvoju hasičstva veľmi pomáhal učiteľ z Malých Stankoviec, zvaný „**Batko**“ – **Michal Kišš**. Hasiči na cvičenie nosili domácky ušité rovnošaty – gate a košele. Pre zaistenie bezpečnosti obce v noci, mala obec nočného strážnika, ktorý svoju prítomnosť oznamoval trúbením na roh. Tým oznamoval nielen čas, ale aj pokoj v dedine.

V roku 1923 sa zo Stankoviec odsťahoval vtedajší požiarly veliteľ **Ondrej Horňáček** na tzv. kolónie. Na jeho miesto nastúpil **Štefan Berko st.** Aktivita požiarneho zboru stúpala a v drevenej „strekárni“ boli už dve ručné striekačky. Požiarnici sa o ne, ako aj o ostatný materiál vzorne starali. Požiarny zbor mal v tom čase 19 členov. Svoju celoročnú činnosť hodnotil v zimnom období, na tzv. valných zhromaždeniach, ktorých sa zúčastňovali predstavitelia obce – richtár, notár, učiteľ...

Februárové udalosti v roku 1948 znamenali aj významné zmeny v organizácii dobrovoľného hasičstva. Požiarna práca dostala charakter dôležitej spoločenskej činnosti. Nové úlohy, ktoré mali požiarnici plniť, najmä pri ochrane stále rastúceho bohatstva celej spoločnosti, vyžadovali aj zvyšovanie odborných vedomostí.

V roku 1952 zbor po prvýkrát dostal motorovú striekačku. Bola to automobilová striekačka značky „Schewrolet“. Vzadu mala umiestnené čerpadlo o výkone 1000 l za minútu. Zariadenie bolo do **Veľkých Stankoviec** presunuté od profesionálneho požiarneho zboru z Trenčína.

Začiatkom **júla 1954 (01.07.)** postihla obec veľká prírodná katastrofa. Po veľkej búrke a prietrži mračen prišiel mohutný prívál vody, ktorý bral všetko, čo mu prišlo do cesty. A keďže potok nebol zregulovaný, mnohé domy i pivnice boli zaplavené. Toto postihlo aj podzemné podlažie pod kultúrnym domom, kde voda zničila všetko požiarne náradie. Poškodených bolo vyše 60 obytných domov, veľké množstvo hospodárskych budov. Najsmutnejšie bolo, že tomuto živlu padol za obeť aj jeden z našich občanov a zároveň dobrý hasič **Štefan Hladký st.**

V roku 1959 súťažné družstvo hasičského zboru postupne vyhralo okrskovú, okresnú súťaž a stalo sa s najlepším výsledkom absolútnym víťazom krajskej súťaže v Pezinku. **Ján Pevný** vyhral súťaž jednotlivcov a **Rudolf Ševčík** skončil na druhom mieste v rovnakom čase. Dobré výsledky začalo dosahovať aj požiarne družstvo žien.

V roku 1966 bolo hasičské družstvo mužov pod vedením veliteľa **Jána Ševčíka** vybrané na medzinárodnú súťaž do Juhoslávie. Celé družstvo v zložení J. Ševčík, Š. Záhumenský, J. Pevný, J. Kadlečík, J. Dobias, P. Maňo, V. Bulko, Š. Ďuriš, V. Kubáň, R. Ševčík sa pripravovalo na sústredení v Martine. Počas neho podávali chlapi najlepšie výkony, ale na súťaž nepostúpili, lebo mali z družstiev najnižší vekový priemer. Prípravu na túto súťaž zúročili požiarnici v ďalších rokoch na domácich súťažiach.

Od roku 1972 vykonával funkciu predsedu ZO ZPO **Vladimír Hladký**. Bol najmladším členom hasičského zboru zvoleným do funkcie predsedu. V roku 1972 sa konala medzinárodná súťaž CTIF v Brne, na ktorej vystúpili žiaci stankovskej základnej školy v spartakiádnom cvičení.

V roku 1977 dostala ZO ZPO nové požiarne vozidlo AVIA 30. Požiarny voz T 805 bol preradený do obce Bobot. Člen stankovskej ZO ZPO **Rudolf Ševčík** bol na zjazde požiarnikov zvolený do funkcie predsedu ÚKRK ZPO SR a **Emília Holičková** do POV ZPO Trenčín.

Osemdesiate roky minulého storočia sa v činnosti hasičského zboru vyznačovali aktivitou výboru i jednotlivých členov vo všetkých oblastiach života.

Pokračovanie histórie hasičského zboru v modernejšej dobe v ďalších číslach novín.

Zo spomienok a zápiskov pamätníkov pripravil **Martin Jurčo**

TIPY PRE VÁS

Poznaj svoje okolie - 2. časť

Pokračujeme v téme o poznaní okolia, chotára, prírody okolo nás z predchádzajúceho čísla novin HLAS. Trenčianske Stankovce sú aj vďaka tomu, čo možno ani nevieme, že máme okolo nás, zaujímavou a príťažlivou obcou.

V katastri Sedličnej sa nachádza - **Inovček**. Táto lokalita bola v minulosti veľmi obľúbená a navštevovaná. Hlavne v letnom období a cez víkendy sa tam zišlo niekoľko desiatok ľudí, medzi ktorými nechýbali ani rodiny s malými deťmi. **Selecký potok** je ľavostranný prítok Váhu, meria 13,5 km a je tokom 3. rádu. Stredný tok, medzi obcami Selec a Veľké Stankovce, je chráneným územím (Prírodná pamiatka Selecký potok). Pramení v **Považskom Inovci** na severnom svahu vrchu Horný lom (896,3 m n. m.) v nadmorskej výške okolo 850 m n. m. a ústi do slepého ramena Váhu v nadmorskej výške 196 m n. m.

Medzi prírodnými zaujímavosťami, ktoré je hodné navštíviť, určite patrí **Stanova skala**. Nachádza sa naľavo od Sedličianskeho potoka, len kúsok od spojnice Stankovskej a Turňanskej cesty v smere na **Vlčie jamy**. Keď 3.8.1708 v pamätnej bitke pri Hámroch cisárski labanci porazili kurucké vojsko Františka II. Rákocziho, tak sa mnoho kurucov rozprchlo po okolitých Inoveckých horách a medzi nimi bol aj **kaprál Stano**, ktorý sa stal zbojníckym kapitánom. „Zbojníci prepadli **grófkú Révayovú**, ktorá so silným sprievodom prechádzala z Topoľčian do Trenčína. Sprievod rozprášili, grófkú potupili a ukradli klenotnicu s truhlou zlata a drahocennú čelenku. Pandúri ho dlho nedokázali dolapiť, až nakoniec to zavinila jeho milá. Pandúri išli po jej stopách a tá ich nakoniec nechtiac doviedla k Stanovi. Chytli ho a neskôr aj popravili, ale ešte predtým stihol svoju milú prebodnúť dýkou, lebo si myslel, že ho zradila.“ Povešť hovorí, že v jaskyni pod Stanovou skalou mal svoju skrýšu, kde ukrýval nazbierané poklady. Bolo už veľa hľadačov pokladov, ale zatiaľ nebolo potvrdené, že by niekto niečo našiel.

Okrem prírodných pamiatok sme mali v našom chotári aj technickú pamiatku - **Lesnú železničku**, ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1912 a viedla od seleckej horárne Kondrút väčšinou po lúkach a krajom lesa cez náš chotár a potom cez chotáre obcí Trenč. Turná, Mníchova Lehota, Soblahov a okolo Breziny až na pílu do Kubrej. Ako hnacie vozidlá slúžili štyri parné lokomotívy – **Selec, Lehota, Herta a Nyuszi**, ktoré boli dodané z Nemecka. V roku 1916 pribudla piata lokomotíva **Oroten**, vyrobená v rumunskom Arade. Z tejto železničky v našom chotári existujú už len fragmenty (časti mostných pilierov) niektorých mostov a zbytky násypov. Medzi najznámejšie patrili most **Dlháň**, nachádzajúci sa pod Malostankovským pasienkom a most **Brucháč**, cez ktorý železnička prekonávala **Sedličiansky potok**. Cieľom KST Trenčín a Združenia obcí mikroregiónu Inovec je obnoviť mosty a vybudovať po trase tejto železničky náučný chodník a cyklotrasu.

Lokomotíva Herta

Naša obec má jednu veľkú slabinu. Nestačí, že máme zaujímavé miesta v chotári, keď cudzí návštevníci, ale aj mnohí z našich občanov nevedia, ako sa k nim dostať. Nemáme žiadne informačné tabule, smerovníky, rázcestníky, ani jeden značkovaný turistický chodník.

Zatiaľ odporúčam záujemcom, ktorí chcú navštíviť spomenuté miesta, aby sa tam vybrali, aspoň prvýkrát, v sprievode niekoho, kto náš chotár dobre pozná.

Štefan Šmatlák

BLESKOVKY

- Obec dostala v auguste **Rozhodnutie o schválení žiadosti z MH SR o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na „Rekonštrukciu a modernizáciu verejného osvetlenia v obci“** vo výške viac ako 230 000 eur.

- Riadiaci orgán pri **Úrade vlády** rozhodol o poskytnutí nenávratného príspevku pre Obec na zriadenie „**Multi-funkčného ihriska s umelou trávou a osvetlením**“ v areáli parku Jána Lipského v Sedličnej.

- V minulých dňoch poskytol starosta obce **Martin Markech, JUDr.** podklady na spracovanie doplnku „**Územného plánu obce Trenčianske Stankovce**“ spracovateľovi projektu. K zmene UP dostala Obec nenávratnú finančnú dotáciu.

- Počas mesiaca júl navštívili starosta obce Martin Markech, JUDr. a poslanec Dušan Pevný **Národnú diaľničnú spoločnosť**, kde prezentovali zásadnú požiadavku na zhotovenie prístupových komunikácií do obce v zmysle pôvodnej dokumentácie rýchlostnej cesty R2.

- Víťazom výberového konania na dodávateľa stavby „**Rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia v obci**“ je spoločnosť **A.I.T., s.r.o.** so sídlom v Poprade.

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Noviny pripravili: Martin Jurčo, Ing., Gabriel Kadák, Monika Pevná, Bc., Štefan Šmatlák, Ing., Jozef Kadák, Ing., Lenka Ďurišová, Radovan Siva, Bc., Dušan Pevný, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Vendelín Sedláček, Ing.

Grafická úprava a tlač: Tising, spol. s r.o., Odborárska 3, 915 01 Nové Mesto nad Váhom. Náklad: 1000 ks. Periodicita vydania: 6x ročne

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu - hlas.stankovce@gmail.com.

Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.

Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce